

PTASZĘ (27) *sb n*

-ã- (21), -a- (3); -a- *GrabowSet* (2); -ã- : -a- *Mącz* (5:1).

sg N ptaszę (4). ◇ *A a. N* ptaszę (1). ◇ *pl N* ptaszęta (11). ◇ *G* ptasząt (3). ◇ *D* ptaszęt(a)m (1).
◇ *A* ptaszęta (6). ◇ [*I* ptaszęty.] ◇ *L* ptaszętách (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII w.

Młody ptaszek lub pisklę; pullus PolAnt, Vulg, Cn; avicula, infans de avibus Mącz; passer PolAnt; (infans) pullus avium Cn (27) : [*kukułka*] Iaycza fwoie w czudzem gniazdzie pokłada/ [...] tedy gdy fie wylęże drugim ptafzętam karmią wychwyta łakomością fwą *FalZioł* IV 23c; Druga [*przyczyna pękania jaja*] iż ptafzę gdi fie iuż doftawa w iaiu tedy pokarmu szukaiąc w fkorupę kołacze nosem á tak ią też przebija *GlabGad* H7v, H7v; A thák dla Páná Bogá łufznieby fie nam w them obáczyć potrzebá: Abychmy będąc rozumnem ftworzeniem Pánfkiem/ nie odniefli ná fobie iákíey zelżywości od thych nierozumnych á nıkczemnych ptafząt/ ktore oto nie będąc tákiem rozumem obdárzeni [...]: A wždy iákíe miłości okázuią nád narodem fwoim. *LubPs* A5; *Leop Iob* 38/40; Implumes aviculae, Ptafzętá yefzche piérza nie máyące. *Mącz* 306c; Iáko to czynić zwykły nıkczemne ptafzętá/ Acz w oczoch ludzkich brzydkie ony bocianiętá. *HistLan* B2, B2v; Tedy rofkaze ofiárownik/ áby wziął on kto ma być oczýścion/ dwoie ptafząt żywych/ á czyfłtych/ y drzewá cedrowego [...]/ y Izopu. *BudBib Lev* 14/4, *Deut* 22/6 [2 r.]; A to co zá ptafzętá wręku twoich Pánno? z parą Synogárlic ná ofiárę/ okupowác miłego pierworodnego Syná twego/ y żywność dác kápłanom y fługom kościelnym/ idziefz. *SkarŻyw* 112, 338; *CzechEp* 407; Násláduyćie onego Chrześcijánfkiego krolá/ ktory [...] ná chorągwi fwoiey námálowác kazał ptaká/ ktory fwoią krwią ptafzętá od wężá zaráżone ożywia. *SkarKazSej* 670a; [non tenebis eam cum filiis nefseymyefz yey fpthalfzethy *TomZbrudzBrul Deut* 22/6].

ptaszę czyje [*w tym: G sb* (1), *pron poss* (3)] (4): *Curruca*, [...] Máły ptafzek/ żywi ynřzich ptáków ptafzętá miáfto fwoyich. *Mącz* 75a; *Pelicanus*, [...] krwią fwoyá [...] ptafzętá fwe gdy od wężów bywáyą záduřzone pokrápia á tak ye zász oziwia. *Mącz* 286d; *Qualis populea moerens philomela sub umbra, Amissos quaeritur foetus*, Iako álbo yákim fpořobem/ żałośni słowik zwykł oplákáwác fwych ptafząt fyedząc w cieniu ná Topoli. *Mącz* 337b; *KlonWor* 61.

W porównaniach (2): Swowolny żywot iáko ptafzę s fiatki/ Wolnego wzyáfwiży wnet wfádzá do klatki. *RejZwierc* [213]; Pifzczę/ iák ptafzę/ od mátki zgubione/ [...] Gwałt ćierpię/ Pánie/ rátuý sił ftrapionych. *GrabowSet* G4v.

Przysłowie: y ták [*antychryst*] przez nie [*żydowskie bajki i ustawy*] vrość y powstać [*miał*], ludzi przez nie, iáko ptafzętá nieopátrzne ná lepie połowiwfzy *CzechEp* 410.

Wyrażenia: »leśne ptaszęta« (1): Bledne/ leśne ptafzętá/ gniazda fwoie máiá/ [...] A Syn człowieczy nie ma/ gdzieby głowę fwoię Skłonił *GrabowSet* B4.

»młode ptaszęta« (1): *Pullicies*, Młode ptafzętá gołębiętá/ *Wrobletá Mącz* 330d.

»ptaszęta niebieskie« (1): iżechmy fą w nierowney łáfće v niego/ niżli kwiatki polne ábo ptafzętá niebiefkie. *RejPos* [219].

Szereg: »i źwirzęta, i ptaszęta« (1): A nie tylko ten narod fwoy ludzki/ ktoryś fobie vmiłowác raczył/ ále y źwirzętá/ y ptafzętá/ y wfzytko ine żywiące/ iefł w opiece twoiey. *RejPos* 257v.

Jako ostatni człon we współrzędnym połączeniu wieloczłonowym: »i insze ptaszęta« (1): Infantes de brutis et avibus etiam dicitur, Kurczęta/ Gołębięta/ Wrobleięta y ynŹze ptaŹęta. Mqcz 118d.

SBu